

s.v. *fàbrega*); 1272: «Pedro Poncii q^o de *Palestris*» (*InuLC*); 1292: *Polestres* (*RLR* IV, 511); 1302: *Polestre* (Alart, *RLR* V 319); 1305: *RLR* VII, 47); 1359: *Pollestris* (*CoDoACA* XII, 119); 1435: *Pollestris* (Alart, *Docs.Geog.Hist.* 81); S. XVI *Pollestris* (ms. *B.N.P.* 133, f. 66); 1631: *Pollestris* (*R.L.R.* LXII, 302).

ETIM. En aquesta qüestió els erudits han anat ben esmaperduts, desviats per les aparences literals, de nom de coneguts radicals romànics i catalans, i un sufix aparentment conegut. Alart el cregué derivat de *poll*: així en posava les dades a l'art *poll* «poulet» de l'*InuLC*; vacil·lava, però, ell mateix, i potsers cercant-hi més afinitat semàntica, després el posà a l'art *poll* «peuplier». Impossible, però, explicar-se a base d'això, la naturalesa i aplicació d'una terminació *-estres*. Sospito que Ponsich, incrèdul d'això, va pensar (crec que m'ho deia en una visita de 1973) si podia derivar-se en alguna forma de *Rasti*, que cito supra. En realitat, però, el nom d'aquest poble i del seu terme degué ser sempre *Pollestris* (amb lleus variants), puix que és el nom reconegut ja pels reis carolingis i pel monestir d'Arles, com ho demostren els antiquíssims i venerables diplomes de 878, 898 i 982; «*Rasti*» degué ser algun vilaret particular dins el terme de *Pollestris*: és clar per a tot lingüista que no hi ha cap via morfològica, derivativa ni fonètica que permeti derivar *Pollestris* d'aquest nom *Rasti*.² No hi ha dubte per a tot lingüista que es tracti de dues denominacions lingüísticament inconnexes, que posen un parany etimològic encara menys enganyador i seductor del que induiria a relacionar l'origen de Montescot amb *Montescabri*, lloc adjacent.³

Els fets geogràfics, eloqüents, ens posen sobre la bona pista. És allà on hi havia la gran devesa de caça del rei de Mallorca: a *Polestres*, de la qual Alart donà dades extenses i ben precises en *R.L.R.* IV, 511. No hi havia paratge millor per a la caça de ribera, en la confluència del Rard amb la Canta-rana que, sovint desbordats, deixen grans basses i aiguamolls: PALUDES! És en el nom de l'aiguamoll on trobem una base raonable.

En la meua enquesta de 1960, el batlle exclamava: «que si hi ha aiguerols? —sem *enclastats* en *estanyis*», «si plou, *mendre poc*, ací tot s'inunda» (XXVI, 109.6). Recorrent el terme, anotava «l'estany de Nyils», a la ratlla de Pontellà, que el pràctic m'explicava «és on cacen ànecs salvatges» (XXVII, 108.8), «l'estany d'*Albrio*», a la ratlla de Cànoes on ara han fet un canal per assecar i sanejar» (108.11) «les *Deveses*» i «La Prada», prop de l'aiguabarreig dels dos rius (108.20,24); «les *Clares*» indret estanyat de la banda de Nyils (109.5).

El derivat de PALUS, -ODIS, adjectiu PALUSTRIS ens obre una vista cap a l'explicació de la terminació: com el *DECat.* III, 318a28, a propòsit d' *enclastar* (s.v. *engastar*): «algun metaplasme de PALUSTRIA

PRATA?»

Calia sens dubte explicar la terminació i algun altre detall. Imaginem una via que ja ens hi acostaria molt: PALÜSTRĪA, transposant-se primer la I (PALUISTRĀ) i després la U (*PAULIUSTRA), pogué passar a **Polestra* (pl. *-estres*), car en el Ross. la llengua oscil·là llargament entre *au* occitanentant i la o radicalment catalana (*LleuresC.* 233-4, i vol. gramatical de les *VidesR.*).

Però més aviat em sembla que encertava en la meua noteta en parlar de «metaplasme». Essent menys freqüents els adj. en *-ustris* que els en *-estris* (*silvestris*, *campestrism* *agrestis*), la memòria viva d'aquests i del radical *palud-* feu que en la baixa època el mot fos remodelat un poc en *paludester*, *-tris*; en efecte és la forma que usà el Pare de l'Església Cassiodor (princ. S. VI) (ed. Mommsen, 1894, *Mon. Ge.Hi.* II, 32). Però, d'altra banda en cat. i en tot l'hispanoromànic PALUDEM fou reemplaçat amb metàtesi per PADULE (*DECat.* VI, 350); cf. el ross. *Paulilles*, ço que induïa a una metàtesi en la forma de Cassiodor, d'on VILLAS *PADULESTRES > *paulestres*, tancat en *Polestres* per aquella oscil·lació del rossellonès. Notem que en les mencions antigues trobem encara *-l-* simple, fins molt tard: aa. 879, 881, 970, 1153, 1170, 1174, 1234, 1272, 1293, 1302, 1305, com si fins cap a 1300 encara molts ho pronunciessin *Polestres* amb *-l-* i no *-l-*. Aquesta *l*, en efecte fou el fruit d'una lleu contaminació o etimologia popular que era ben natural, quasi inevitable, en un lloc poblat arreu d'arbres *polls* ('pollanques': *polls* es com en diuen a Ross. i Cfl. *DECat.*, 653) i on els caçadors mataven *polls d'aigua*.⁴

¹ Fossà anota que «*Rasti*» és = *Pollestris*, com si fos un cas de doble denominació com *Montescaprio* = Montescot; o, *Palatium Rodegari* = Securniano. S'hi adhereix Ponsich (*Top.* 52), que aporta altres cites de *Rastis* 832, *Rasti* 877, *Raste* 898. No veig clar si és el mateix lloc, o un de veí dins el mateix terme, com és el cas de *Montescot* i *Montescabri*.—² Nom d'algun baró o possessor? No li veig arrel germànica clara, cf. *Resti*-en Först. Seria com l'Estany d'Albó, dins el terme de *Pollestris* (que cito infra < germ. ALBIRIK) un NP germ.; o bé Villa RASTRI indicant el *r a s t r e* de cans i caçadors d'aqueixa ribera.—³ Ponsich mateix, en aquella visita, acceptant la bona base semàntica, en deia que havia trobat un lloc *Palava* prop de *Pollestris*, que li recordava el de *Palavàs*, la platja de Montpellier. ¿Formats, potsers, amb LAVARE, LAVATIO, compost amb PALUS?—⁴ Paronímia imperfecta i casual que no ens desorientarà: un NL oc. *Polastron*: n'hi ha tres: un mas de l'Aude, te. Saintes-Puelles; un a HGar., uns 25 k. OSO. de Muret (1245, *Hist. Lgd.* v, 1801); en el Gers, distr. Lombez (gc. *Porastron*; Polge, *Mel. Phil.Groisoe*,